

Nederland in cijfers

2

procent van de Nederlanders gaat tijdens een vakantie in eigen land vissen.

2,40

euro kost een patatje met mayonaise gemiddeld.

2,9

kilometer fietsen we gemiddeld per dag.

6,76

meter onder NAP is het laagste punt van Nederland. Het bevindt zich in een weiland in de Zuidplaspolder ten noordoosten van Nieuwerkerk aan den IJssel.

8,30

euro kost het gemiddelde entreekaartje voor een museum; 8% van de museumbezoekers heeft een Museumkaart (1,33 miljoen mensen) en betaalt bijna nooit voor toegang.

16

fietswinkels heeft Nederland per 100.000 inwoners.

322,4

meter hoog is de Vaalserberg, het hoogste punt van Nederland.

631

musea conserveren, beheren en stellen kunst en cultuur ten toon.

8.900

fietsknooppunten zijn er in Nederland en er ligt voor

37.000

kilometer aan fietspaden.

41.543

km² is de oppervlakte van Nederland.

273.000

hectare natuur wordt beheerd door Staatsbosbeheer waarvan 95% is opengesteld voor het publiek.

350.000

mensen gingen in 2020 met een camper op reis.

5.257.000

mensen worden dolgedraaid in de Python of op z'n minst in vervoering gebracht door het Sprookjesbos in de Efteling.

10.500.000

Nederlanders gingen in 2020 in eigen land met zomervakantie.

78.000.000

mensen bezochten het Rijksmuseum via social media. Een absoluut record!

150.000.000

bezoeken telden de natuurgebieden van Staatsbosbeheer.

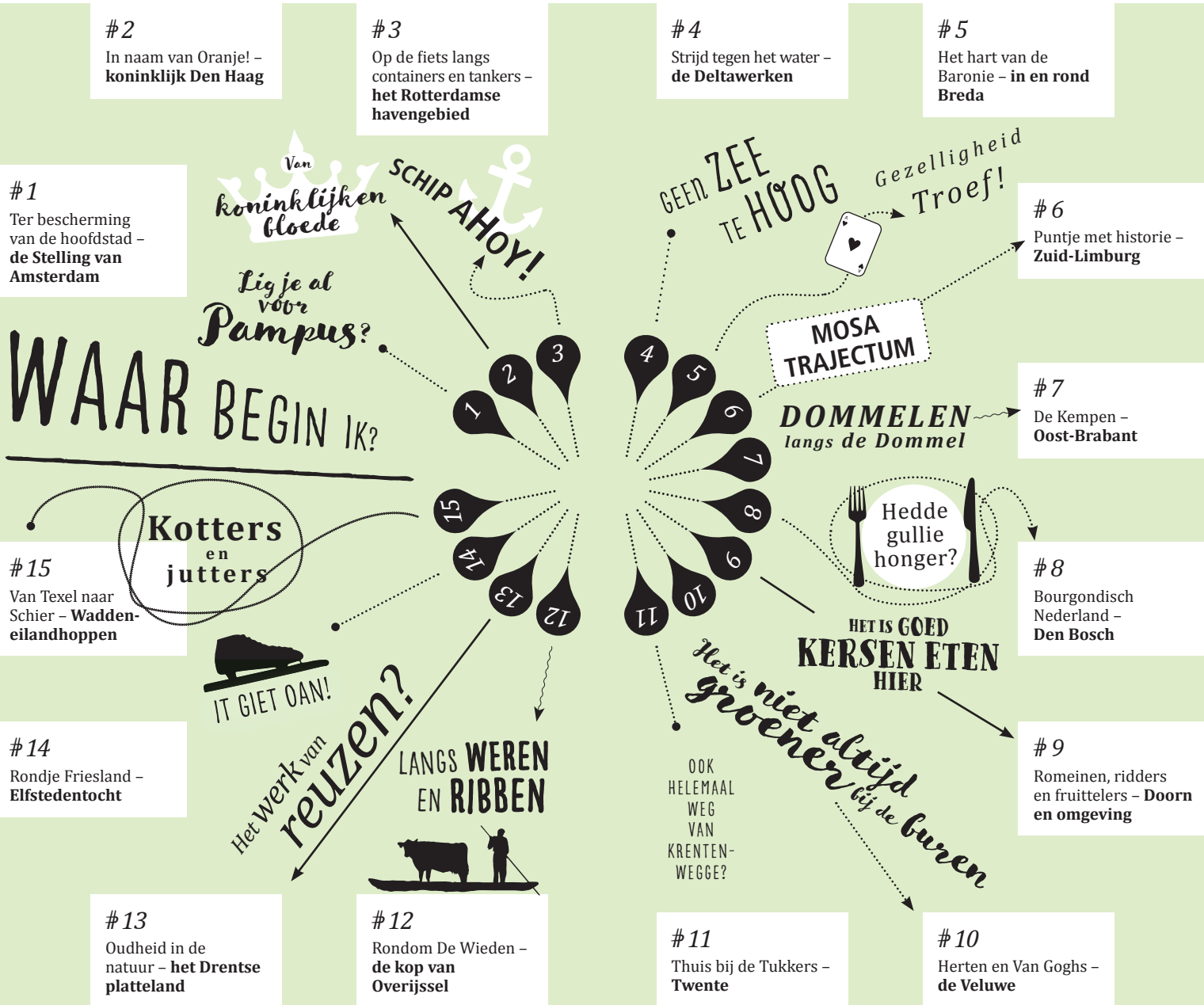
10.300.000.000

euro werd in 2020 uitgegeven aan vakanties; meer dan een halvering vergeleken met 2019.

17.591.194
inwoners had Nederland
eind november 2021
(schatting CBS)

Het kompas van Nederland

15 manieren om je onder te dompelen in eigen land

1

Ter bescherming van de hoofdstad – de Stelling van Amsterdam

Streden Nederlanders aan de ene kant hun hele leven tegen water, water bood hen ook bescherming. Door het bouwen van waterlinies, wisten zij eeuwenlang de vijand buiten te houden. Verken deze unieke verdedigingslinie.

Een land met zo veel rivieren, meren, polders, dat ook nog onder zeeniveau ligt, móet zich wel wapenen met water. Het idee is simpel: zodra er een vijand aankomt, zorg je dat de omgeving rondom de plek die je wilt beschermen in korte tijd onder water gezet wordt. We noemen dat **in-undere**: het water moet nét hoog genoeg staan zodat karren en paarden er niet doorheen kunnen maar te laag om er met een boot overheen te kunnen. Deze inundatiegebieden versterk je vervolgens met kazematten, bastions en forten. Op die manier hebben de Hollanders eeuwenlang binnendringers op afstand weten te houden. De Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam zijn hier prachtige voorbeelden van.

Kinderen spelen op bunkers van kustbatterij Durgerdam, ook wel het Vuurtoreneiland genoemd. Vanuit Amsterdam kun je op gezette tijden met een boot naar het eiland om te dineren in stijl (www.vuurtoreneiland.nl).

Hollandse Waterlinie

Amsterdam had in de 17e eeuw indrukwekkende verdedigingswerken: muren en wallen met 26 bolwerken en 8 poorten verdedigden de stad. Deze vestingwerken zijn echter nooit op de proef gesteld omdat de vijand niet voorbij de (oude) **Hollandse Waterlinie** is gekomen. Dankzij het vertrouwen in het water bewaamden de Nederlanders zich door de tijd heen in dit watermanagement avant la lettre: de waterlinie werd versterkt met kastelen, linies en vestingstadjes. In de 19e eeuw werd zelfs een geheel nieuwe linie gebouwd: de **Nieuwe Hollandse Waterlinie**. Wel 85 kilometer lang met 46 forten van de Zuiderzee tot de Biesbosch.

R
RAMPJAAR

In 1672, het Rampjaar, trokken Franse troepen ons land binnen. In allerijl werd een waterlinie opgeworpen tussen de Zuiderzee (het IJsselmeer) en de Merwede. De Franse troepen konden hierdoor niet verder en Amsterdam, maar ook Dordrecht, Leiden en Haarlem waren beschermd. Hoewel, toen de vorst inviel, staken Franse troepen bij Woerden het water over en plunderden Zwammerdam. Gelukkig moesten ze snel weer terug vanwege invallende dooi.

Vestingstad Muiden met op de achtergrond het Muiderslot. Aan de sluis ligt Café Ome Ko 1: heerlijk om naar bootjes te kijken.

Stelling van Amsterdam

Het 'centrum' van de nieuwe linie was Amsterdam, het economische hart van het land. Tijdens een oorlog zou de stad het 'nationaal reduit' zijn, het allerlaatste bastion waar de troepen, regering en koning zich zouden terugtrekken. De stad moest dus extra goed worden verdedigd. In 1871 besloot men tot de bouw van de **Stelling van Amsterdam**: 35 forten werden in een ruime cirkel van 135 kilometer rond Amsterdam gebouwd. Buiten deze ring werd een ingenieus stelsel van sluisen, polders en kanaaltjes aangelegd zodat het land binnen drie dagen onderwater kon staan.

5

Het hart van de Baronie – in en rond Breda

In Brabant is gezelligheid troef. Dat is algemeen bekend. Dat je er ook heerlijk kunt shoppen, door prachtige natuur kunt wandelen en volop van kunst en cultuur kunt genieten, ervaar je in de Baronie. De leukste ontdekking blijft toch dat je de gezellige Brabantse cafés op de meest onverwachte plekken aantreft.

Zoals Breda het middelpunt is van de Baronie, is de Grote Markt het middelpunt van Breda. Daar, aan de voet van de Grote Kerk, strekt zich een plein uit vol gezellige cafés en eetgelegenheden. In de sfeervolle straten eromheen met hun afwisselend moderne en historische panden ontdek je een verrassend winkelgebied en bijzondere musea.

De Bredase haven met op de achtergrond de 15e-eeuwse Grote of Onze-Lieve-Vrouwekerk, hét herkenningspunt van de stad.

Rond het Kasteel en de Grote Kerk

Zoals veel steden is Breda ontstaan rond een burcht. In dit Kasteel van Breda, sinds de 15e eeuw in handen van het geslacht Nassau, is in 1826 de **Koninklijke Militaire Academie** gevestigd. Het terrein is niet toegankelijk, maar op het kasteelplein is in het **Wilhelmina Paviljoen 1** een permanente tentoonstelling ingericht waar je alles over de (militaire) geschiedenis van dit bouwwerk te weten komt.

Even verderop, in de **Begijnhof 2**, ervaar je de sfeer van het oude hofjesleven. Het complex telt 29 huisjes en dateert uit het midden van de 16e eeuw. In de kruidtuin herinnert een beeldje van keuvelende begijntjes aan de dagen dat hier nog lekenzusters woonden. In het **Begijnhof Museum** staat hun leven centraal. Ook leuk is het **Miniaturen- en poppenhuismuseum Breda 3**. Het motto hier is 'Klein, kleiner, kleinst ...' Je vindt het in het poortgebouw.

Met de bouw van de **Grote Kerk 4** werd begonnen in 1410. De 95 meter hoge toren groeide uit tot hét beeldmerk van Breda. Sinds 1637 is de kerk protestants. In de Prinsenkapel liggen de stoffelijke resten van het geslacht van Nassau-Dillenburg, de voorvaders van het koninklijk huis. Op sommige dagen kun je de toren beklimmen voor een spectaculair uitzicht over de omgeving.

Haven en Spanjaardsgat

Vanaf de kerk ben je met twee stappen op de sfeervolle Grote Markt, het bruisende hart van de stad. Op het gezellige plein en in de straten die vanaf hier naar alle richtingen uitwaaiëren, vind je heel veel leuke winkels, sfeervolle eetgelegenheden en cafés in alle soorten en maten.

Loop beslist even naar de haven. Je bent hier op historisch terrein. Aan de noordzijde verheffen zich de Granaat- en de Duiventoren van het **Spanjaardsgat 5**, de waterpoort waardoor turfschipper Adriaen van Bergen in 1590 de Watergeuzen de stad zou hebben binnengelaten. Hoewel ... in werkelijkheid werd deze poort pas gebouwd twintig jaar nadat de stad in handen viel van de aanhangers van de Prins van Oranje.

Langs de kade zijn verschillende terrassen waar je kunt genieten van het uitzicht over het water van de Nieuwe Mark.

Het Spanjaardsgat dankt zijn naam aan een van de beroemdste geschiedenissen uit de Tachtigjarige Oorlog. Toen de Nederlanden in 1568 in opstand kwamen, sloot de Spaanse landvoogd Alva de steden hermetisch af. Ook Breda. Om de stad te veroveren was een list nodig: zeventig soldaten verborgen zich in het ruim van een turfschip, dat het kasteelterrein op mocht omdat de bezetter in de winter de kachel brandend wilde houden. Eenmaal op het terrein, overweldigden de geuzen de dronken Italiaanse wachtsoldaten. De list was gelukt: via de waterpoort was het gat in de Spaanse verdediging gevonden! Vandaar de naam. Klein detail: de geuzen kwamen het kasteel niet binnen via het Spanjaardsgat, maar via de poort van de Academiesingel, even verderop.